

ной и духовной культуры нашего народа. Народность и богатство украинского колорита передается посредством использования выразительных фольклорных средств, картин природы, описаний быта казацких вожаков. Создание традиционного типа национального героя становится возможным благодаря восстановлению внутренних монологов, действий и поступков главных персонажей. Национально-культурный компонент имеет большое влияние на утверждение национального сознания украинского народа.

Ключевые слова: национально-культурный компонент, национальный характер, менталитет, казацкая старшина, фольклорная традиция.

Tabunshchyk Tetiana. National-cultural Component in the Depiction of the Cossack Leaders. In this article we find out, describe and analyze the usage of a national-cultural component in the depiction of the Cossack leaders in the historical and adventure short stories of 1920–1930-s. In particular, we find out the role of national and cultural elements in the artistic comprehension and interpretation of historical events and figures of the past through the creative works by J. Kachura “Ivan Bohun” and A. Tchaikovsky “Before the breakdown”. In the research has been done a conclusion that the main feature of the analyzed historical and adventure short stories is a deep respect of the characters to the Christianity, national and spiritual culture of our people. Nationalism and wealth of the Ukrainian atmosphere is transmitted through the usage of expressive folk means, pictures of nature, and descriptions of the Cossack leaders’ life. Creating a traditional type of a national hero has become possible by the reproduction of internal monologues, actions and deeds of the main characters. National-cultural component has a considerable influence on the development of the Ukrainian people’s national consciousness.

Key words: national-cultural component, national character, mentality, Cossack leaders, folk tradition.

УДК 821.161.2-311.6

Тетяна Хорольська

ХУДОЖНЯ ДЕТАЛЬ В АРХІТЕКТОНІЦІ РОМАНУ ІВАНА БІЛИКА «ДИКІ БІЛІ КОНІ»

У статті розглянуто сюжетні лінії, особливості хронотопу, використання художньої деталі, її композиційну та характерологічну функції, символізм художніх деталей в історичному романі «Дикі білі коні» відомого українського письменника Івана Білика.

Ключові слова: історичний роман, сюжет, художня деталь, хронотоп, символ.

Постановка наукової проблеми та її значення. Літературна спадщина українського письменника Івана Білика швидко знайшла визнання у читача, але літературознавці довгий час оминали її увагою. Це було спричинено заборонами тогочасної влади, які торкнулися і творів українського романіста, а також провокаційною тематикою самих романів Івана Білика. Прадавня історія українських земель, значення, роль племен, що населяли ці землі, у становленні української культури та державності, походження теперішніх слов'ян – основна тематика історичних творів Івана Білика. Зрозуміло, що така література не могла залишитися поза увагою тогочасної цензури. Останнім часом зріс інтерес учених-літературознавців до письменницького доробку митця, але наразі ґрунтовного дослідження його творчості немає. Не було розглянуто і поетику окремих романів автора, їх структурні елементи, образну систему, хронотоп, використання художніх деталей.

Аналіз досліджень цієї проблеми. У дослідженні М. Лаврусенко [9], поряд із творами інших українських письменників, розглянуто декілька романів Івана Білика, а саме особливості зображення дохристиянського минулого в його історичних творах «Меч Арея», «Похорон богів», «Золотий Ра». З. Артюшенко [1] дослідила особливості художньої інтерпретації історії у романах митця. Статті окремих літературознавців (Н. Безкровної, І. Домалеги та ін.), присвячені одному з аспектів творчого доробку Івана Білика, не дають достатнього уявлення про його діяльність [2; 3; 7].

Мета статті – розглянути в історичному романі Івана Білика «Дикі білі коні» сюжетні лінії, особливості хронотопу та використання письменником художньої деталі, її композиційну й характерологічну функції, символізм художніх деталей.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Сюжетна структура першого роману зі скіфської трилогії Івана Білика «Дикі білі коні» досить проста. Дві основні сюжетні лінії розвиваються паралельно, поєднані спільними героями та однією темою. Перша сюжетна лінія розповідає про перське військо на чолі з царем Дар'яваушем чи Дарієм, як його звать греки. Іван Білик раніше вже звертався до цієї сторінки історії українських земель. У романі «Золотий Ра», написаному в 1989 р. та удостоєному премії імені Тараса Шевченка, український письменник здійснює вільний переказ «Історії» Геродота, знайомить нас з окремими

персонажами роману «Дикі білі коні». Саме в «Золотому Ра» читач уперше зустрічається з Дар'яваушем, Кресом, Багабугшею, його сином Зопіром та деякими іншими героями. На нашу думку, роман «Золотий Ра» – це свого роду зачин усієї скіфської трилогії загалом, що полегшує розуміння твору, даючи передісторію тих чи інших подій.

Друга сюжетна лінія роману «Дикі білі коні» пов'язана з військом об'єднаних скіфських племен, яке очолив древлянський князь Боримисл. Від цієї лінії відокремлюється лінія життя і пригод молодого селянина Тимни, яка, врешті, стає ключовою у розумінні символіки назви твору.

Для роману характерний стрімкий розвиток сюжету, автор веде динамічну оповідь, насичену діалогами, авторськими відступами, монологіями. Одна подія швидко змінює іншу. Пейзажі та описи зовнішності героїв короткі й лаконічні, проте, як зазначає дослідниця Н. Безкровна, дуже «динамічні, промовисті, інформативні» [2, с. 35].

Іван Білик виявив себе як неперевершений майстер художньої деталі. У літературознавчому словнику-довіднику за редакцією Р. Гром'яка та Ю. Коваліва художня деталь визначається як засіб, якому «властива особлива змістова наповненість, символічна зарядженість» [10, с. 718]. Беручи за тло роману справжню історичну подію та історичних героїв, автор із допомогою художньої деталі оживляє події минувшини, образи історичних та вигаданих персонажів. Засобом художньої деталі автор полегшує розуміння всієї глибини твору, піднятих у ньому проблем, складність зображених характерів.

Художня деталь може бути і наскрізною у творі, й одномоментною [10, с. 719]. У романі «Дикі білі коні» Іван Білик звертається до другого різновиду, але є в тексті й повторювані деталі, які переростають у символ (символічність табуна диких степових коней, меча Юра Побідника, що стає символом влади не лише в названому творі, а й у таких історичних романах письменника, як «Меч Арея», «Не дратуйте грифонів»).

Час дії в романі охоплює півроку. Вихід у похід перського війська збігся з днем літнього сонцестояння: «...ясне сонце Дар'явауш ... сидів у березі на золоченому стільці й чекав, коли зайде світило. ... Був день великого сонцестояння, й Дар'явауш пильно стежив за найменшими змінами навколо небесного диску – Ока Ахурамаздиноного сина Мітри» [4, с. 3].

Завершуються події історичного твору в день свята Корочуна, тобто в день зимового сонцестояння, напередодні свята Коляди: «Клопотів було багато, й жупан древлянський Боримисл розпустив полки аж по першому снігопаді. Який сього літа збігся з Корочуном і Колядою» [4, с. 304].

Автор не випадково так чітко окреслив часові межі подій роману. Іван Білик уже не вперше показав себе чудовим знавцем української міфології, давніх народних звичаїв, культури, символів (до цього вже побачили світ романи «Меч Арея», «Похорон богів», які знайшли визнання серед читачів і вразили детальним зображенням побуту та звичаїв племен, що населяли територію теперішньої України в давній період).

Свято літнього сонцестояння припадає на 21 червня. Його називали «Воротами пекла» або «Воротами людей», тоді, за віруваннями наших предків, ховається Мара, проте світловий день від цього часу скорочується, а темні сили починають підкрадатися, «одначе всі дружніми силами відстоять Сонце» [6, с. 500]. Саме в такий символічний день починається наступ перського війська, тобто на скіфські землі йде війна, небезпека, кров, страждання.

Свято Корочуна святкували 22 грудня. Воно передувало великому святові Коляди 24–25 грудня і символізувало зимове сонцестояння. Зі свята Коляди в давнину починався новий господарський рік, від цього дня зимове Сонце повертало на літо і день починав прибувати [6, с. 240]. Іван Білик не випадково обирає саме цей час для закінчення твору. Свято Коляди в письменника набуває символічного значення. В об'єднаного скіфського війська закінчуються всі військові турботи. Більша частина розходитьсь по домівках відновлювати господарство, готуватися до початку весняних польових робіт. Інша ж частина воїнів починає налагоджувати нове військово господарство постійних загонів, що покликані боронити кордони скіфських земель. Ще цей день язичники називали «Брамою богів», відкриття якої символізувало «воскресіння сили Сонця», «...за віруваннями наших предків Бог сонця мав вигляд новонародженого немовляти на голові своєї матері Лади або яблука в її руці, як втілення світла» [6, с. 500]. У цей день у романі Скіфія остаточно перемогла свого ворога і, крім того, подбала про захист своїх земель задля спокою і миру племен, що її населяють.

У центрі твору Іван Білик виводить дві постаті – царя Дар'явауша і древлянського жупана Боримисла. Між цими двома персонажами протягом твору точиться боротьба і триває протистояння на хитрість, упертість, моральну стійкість та витривалість. Водночас жоден із них ніколи не бачив свого супротивника.

З перших сторінок відчувається символічна наповненість використаних письменником у творі художніх деталей. Чекаючи передвісного знаку, перський цар «умочив загнутий угору носак червоного чобота в рожеву воду протоки» [4, с. 3]. Правитель бачить «криваву смужку неба», а далі – морського орла, що шматує свою жертву. Одразу зрозуміла вся символічність картини. Така насиченість червоним кольором указує на близькість крові, битви, а далі перед зором читача розгортається справжній бій птахів. Проводячи паралель із прийдешньою битвою персів зі скіфами, автор змушує читача вирішити, хто вийде переможцем з неї. Перський цар трактує знак неба як запевнення у власній перемозі. Водночас письменник створює яскраву асоціацію з передвістями природи у «Слові о полку Ігоревім», де небесні світила і птахи віщували поразку: «пускав десять соколів на стадо лебедів» [13, с. 84], «сонце йому тьмою путь застило», «орли клекотом на кості звірів звуть...», «кривавії зорі світ повідають, чорні хмари з моря ідуть» [13, с. 87].

За словами В. А. Кухаренка [8], характерологічна художня деталь створює враження непричетності автора до остаточних висновків читача, але водночас ці ж висновки переконують читача в негативному ставленні автора до царя Дар'явауша та всього перського табору і, навпаки, в симпатії та навіть деякій ідеалізації, романтизації образів скіфів.

Саме завдяки використанню у творі художньої деталі читач розуміє симпатії та антипатії самого автора. Іван Білик не дає опису зовнішності чи характеру Дарія, не називає причин, які штовхнули його на шлях цієї війни. Натомість в оповіданні «Дарунки скіфів», яке є частиною роману «Золотий Ра», митець детально описує ці причини: «Кілька причин змусило перського правителя до походу на цю країну. То була остання з відомих персам вільна земля. <...> Другою причиною чи приводом було те, що Скіфія десь років сто з гаком тому захопила була Межиріччя разом з усією Малою Азією й панувала там двадцять вісім років. <...> і тільки про одну причину Дар'явауш волів мовчати, хоча вона була головною» [5, с. 296]. Цією

головною причиною виявилось бажання бути уславленим, вилитим у камені, увічненим як найкращий із царів. Перешкодою стала далека, нескорена скіфська земля. Умову для увіковічення Дар'явауша ставить жрець бога Птаха: «Коли переможеш скіфів, тоді й тобі поставимо такі статуї, як фараону Сесострісу» [4, с. 297]. Тільки бажання слави, визнання, влади штовхає Дарія у небезпечний похід.

Жадобу до влади перського царя зображено через хитрощі, що привели Дар'явауша на престол: «з'ясувалося, що царем зробив його не сліпий випадок і навіть не сам верховний кумир Ахурамазда, а Дар'яваушів конюх...» [4, с. 17]. Автор ніби навмисне зазначає, що на царський стіл Дарія посадив його кінь, демонструючи всю значущість цієї тварини в житті перського володаря та всіх героїв твору. У давнину слов'яни з конем пов'язували вмирання чи народження сонячного божества, цій тварині приписували здатність віщувати лихо, оскільки кінь є посередником між світами живих і мертвих [12, с. 133–134]. У романі «Дикі білі коні» простежується казкова традиція: кінь є не лише передвісником, а й вірним помічником своєму хазяїнові (кінь «саджає» на престол Дар'явауша, кінь рятує Тимну від смерті, залишається вірним навіть через довгі роки, ніби пам'ятаючи добрий вчинок малого хлопця).

Характер перського царя змальовано завдяки низці художніх деталей. Дарій прагне виміряти кількість свого війська горою з каміння, покладеного кожним воїном, яка залишається пам'яткою величі царя царів [4, с. 33]. Він бере за правило пити священну воду з Хаопсу тільки тому, що так чинив останній цар Вавилону Набу-на'їд [4, с. 73]. Дарій залишає по собі в підкорених землях власний обеліск [4, с. 13]. Правила строю та спорядження перського війська, які вражали око та говорили про велич і багатство царя вже одним своїм виглядом, підглянуті у чужої дружини. Ці деталі говорять про прагнення Дар'явауша дорівнятися до великих царів та фараонів, мати безроздільну владу над всіма відомими землями.

Жорстокість Дар'явауша яскраво виявляється у вбивстві трьох синів старого діда Еобаза. Ця історія детальніше описана в романі «Золотий Ра». У творі «Дикі білі коні» вона слугує зайвим підтвердженням безжальності перського володаря та ще однією прикметою, що віщує кров і поразку: «Недобрий знак перед походом, велій муже. Лиха полічба» [4, с. 11].

Упевненість Дарія у перемозі обернулася поразкою. Перс починає розуміти, що не так легко здолати Скіфію і весь її народ. Перське військо ганебно втікає, топчучи один одного, не піклуючись про своїх поранених, залишаючи їх на милість ворога.

На противагу перському цареві Дар'яваушеві письменник змальовує романтичний образ очільника скіфського війська, древлянського жупана Боримисла. Йдучи наперекір великому князеві Ярополку, він об'єднав під собою скіфські племена для боротьби з ворогом. Автор навмисно створює образ древлянина дещо загадковим, розповідаючи про його багаторічні поневіряння в ролі добровільного таля єгипетського фараона. Повернувшись додому, хлопець відчуває себе чужим навіть серед рідних: «Здавалося все навіки залякло в житті Боримисла. Відколи пам'ятав себе, завжди був чужим і небажаним для людей» [4, с. 184].

Щоб передати душевну глибину почуттів і переживань героя, автор використовує прийом ретроспекції. Відчуваючи запах прілих конопель у далекому степу, де їх не було, Боримисл повертається спогадами до першої зустрічі зі своєю коханою Оленкою. Герой згадує ті почуття, що охоплювали його до дівчини, єдиної, з ким відчував себе щасливим.

Боримисл показаний повною протилежністю перського царя Дар'явауша. Навіть маючи змогу відібрати меч Юра Побідника (символ влади) у Ярополка, Боримисл не піддається спокусі. Молодий жупан поважає давні звичаї та одвічні закони своїх богів: «Меч Юра Побідника і тримає той, кому він належить за поконом і законом і кому його дасть Велике віче – старці всіх трьох земель: Руської, Сіверської і Древлянської. Так заведено споконвіку; колись меча тримали великі древлянські жупани, а від якогось давнього часу його передано русам. І хто зламає дідній закон, тому не минеться: кумири зради й сваволі не допустять» [4, с. 116].

Древлянський правитель шалено любить свого сина, втрата якого призводить до глибоких внутрішніх страждань: «Й лише коли його синові загрожувала небезпека й Боримисл не міг допомогти йому, руки опускалися, мозок туманів, очі теж поймало густим непрозорим сітом, і він м'як. Проклинав себе за таку гріховну й недостойну воїна й князя слабкість, але нічого вдіяти з собою не міг» [4, с. 134]. Письменник зміг яскраво передати страждання героя за допомогою імпліцитної художньої деталі. Такою деталлю є посивілий чуб молодого

жупана Боримисла: «...Боримисл був о всім зоруженні, застебнутий на всі петлі й підпасований широким червленим поясом. І голова його простоволоса, й засмаглий вид узялися густою сніжно-білою щіттю, лише кінчики вус та кіски були темні, майже чорні, й від того ставало ще страшніше дивитися на нього» [4, с. 223]. Володар древлянської землі перемагає себе, розуміючи всю відповідальність перед скіфським народом: «...він сказав собі майже вголос, що не має зараз права думати ні про що, крім наступного дня й наступної січі» [4, с. 249].

Попри всю романтичність образу героя, Іван Білик наділяє його і такими рисами, як рішучість, непохитність у власних рішеннях, навіть деяка впертість, звитяжність у бою.

Хитрощі Боримисла (залишена персам убита худоба, дарунки, які присилають скіфи перському цареві) є алюзіями до іншого художнього твору – «Повість временних літ» [11], де йдеться про помсту княгині Ольги древлянам за смерть свого чоловіка. Очільник скіфської раті (роман «Дикі білі коні») походить саме з древлянського племені, що й відсилає нас до літопису. Ці деталі в романі так само символічні. У творі «Дикі білі коні» перша залишена худоба червоної масті, що символізує кров, а друга – «сивої аж білої», що є символом потойбічного світу, тобто поразки, смерті. Дарунки скіфів теж дуже промовисті: «Коли не пурхнеш із землі моєї птахом, коли сам не потонеш у водах наших, то лежатимеш у чорній землі» [4, с. 242]. Боримисл ніби грається зі своїм ворогом, заманюючи його у пастку, щоб потім остаточно знищити.

Бій і перемога дали Боримислові зрозуміти найголовнішу істину в житті, важливу для кожного правителя: «...насамперед і над усім – плем'я, земля, де народивсь, а тоді вже всі, кого маєш за найближчих, і в самому кінці – ти сам. Без племені немає нічого, й тебе теж...» [4, с. 307]. Приймаючи до рук меч Юра Побідника, Боримисл розуміє всю покладену на нього відповідальність, а тому робить далекоглядний крок – створює постійний полк, що охоронятиме кордони рідної землі.

Яскраво зображені й інші персонажі, які належать до того чи того табору.

Осібнo від головного сюжету йде лінія життя селянського хлопця Тимни. Вперше героя описано десятилітнім хлопцем. Тимна – дитина природи, яка знає всі її правила, небезпеки й переваги цього середовища, підкріплені знанням і вірою у хороших та поганих божеств.

Саме це здобує від народження знання врятує пізніше життя й самого Тимни, й малого жупанича Велеслава, сина Боримисла.

Десятилітній хлопець сміливо рятує білу степову кобилу з лошам від голодного вовка. Через цей випадок автор розкриває один зі споконвічних законів буття: «...мати [кониця], сама знесилена, боронила його до останньої змоги. В тому не було великого дива, бо так ведеться, що всіх на світі матерів, людських і звірських, стереже небесний Рід і його земні доньки Обереги» [4, с. 86]

Наступного разу ми бачимо Тимну у творі вже як дружинника у скіфському війську. Простота, щирість, відвертість, незлобливість хлопця прихилиють до нього молодого жупанича Велеслава. Хлопці товаришують, а згодом проходять складні випробування, рятуючись від переслідувачів – і перських, і древлянських (власний дід і мачуха намагаються звести зі світу малого спадкоємця Боримисла, сина від коханої Оленки). Витримка, звитяга, Тимнині знання законів природи, а також вірний кінь Князь рятують молодикам життя. Увесь час поневірянь Тимна прагне не тільки повернути Велеслава батькові, а й дістатися власного дому, відчуваючи, що там його порятунок, упевненість, сила. І саме рідні місця і чудесна поява вірного коня рятують уже зневіреному хлопцеві життя: «...своя домівка й своя земля додають людині й сили, й зваги, й волі до боротьби» [4, с. 260]. Казкова поява табуна коней супроводжується двигтінням землі, стукотом копит, іржанням: «Й уся біла маса з-під бору, мов у прорвану греблю вода, ринула з гори додолу, й земля задвигтіла під тисячами копит, і повітря гойднулося від дикого іржання. Попереду, високо піднявши чорняву голову, маяв довгою, мов крило чорного лелеки, густою гривою ватаг» [4, с. 268].

У романі Івана Білика образ диких степових коней стає символічним образом скіфського племені. Слова Зопіра, що повернувся після зустрічі з табуном Князя, стають пророчими:

«– Тебе ще ніколи не топтали копитами дикі білі коні, найвеличніший?»

– Ніколи, – знову помертвівши, відповів Дар'явауш.

– То вони тебе потопчуть! А в них тверді й гострі копита. Спитай мене» [4, с. 280].

Тільки після цього Дар'явауш розуміє всю вагомість своєї помилки – він пішов війною на скіфів, навіть не знаючи, які вони. Саме зараз цареві розкрився глибокий зміст, розуміння цього народу: «Дикі

Білі Коні – то скіфи, він необачно вдерся в їхні володіння й роздратував, і вчора вони пройшлися по ньому лише якимось крилом своїм. А взавтра посуне й цілий табун, і спасу від них не буде й надії на кумирів теж...» [4, с. 280]. Табун коней – це всі народи, що населяли скіфську землю, які йдуть за своїм князем. Недарма Тимна назвав врятоване лоша Князем. Саме цей кінь став вожаком табуна, вів його вперед. Коні показали Дар'яваушеві, що скіфи – сильний, гордий, витривалий народ, який важко підкорити. Народ такий вільнолюбний, як і дикі степові коні, тож захищатиме свою землю до останнього подиху.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В історичному романі «Дикі білі коні» Івана Білика дві основні сюжетні лінії, два герої-антиподи – Дар'явауш і Боримисл, навколо яких будується архітектоніка твору. Письменник використовує у романі художню деталь: композиційну, характерологічну, імпліцитну. Здебільшого художня деталь переростає у символи, які потребують від читача знання українських звичаїв, традицій, символіки, а Івана Білика характеризують як майстра художнього слова.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у вивченні композиційних особливостей та системи образів роману «Дикі білі коні».

Джерела та література

1. Артюшенко З. В. Художня інтерпретація історії у романах Івана Білика : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.01.01 «Українська література» / Артюшенко З. В. – К., 2015. – 19 с.
2. Безкровна Н. В. Особливості пейзажного творення у романі І. Білика «Дикі білі коні» / Н. Безкровна // Літературознавчі студії : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Ін-т філології. – 2011. – Вип. 33. – С. 29–35.
3. Безкровна Н. Функціональне обтяження назви-символу в поетиці І. Білика / Н. Безкровна // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. пр. – К. : Вид.-полігр. центр «Київський університет», 2013. – Вип. 39, ч. 1. – С. 244–250.
4. Білик І. Дикі білі коні : іст. роман / Іван Білик. – К. А.С.К., 2007. – 320 с.
5. Білик І. Золотий Ра: Геродотові історії у вільному переказі / Іван Білик. – К. : Веселка, 1989. – 470 с.
6. Войтович В. Українська міфологія / Валерій Войтович. – К. : Либідь, 2002. – 664 с.
7. Домалега І. Художня правда роману І. Білика «Дикі білі коні» / І. Домалега // Українська мова і література в школі – 2011. – № 3. – С. 51–54.
8. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : учеб. пособие для студ. пед. ин-тов / В. А. Кухаренко. – 2-е изд., перераб. – М. : Просвещение, 1988. – 192 с.
9. Лаврусенко М. І. Дохристиянське минуле в українській літературі ХХ століття: проблема кореляції наукового і художнього пізнання : автореф. дис. ...

- канд. філол. наук : спец. 10.01.01 «Українська література» / Лаврусенко М. І. – Кіровоград, 2007. – 22 с.
10. Літературознавчий словник-довідник / [за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва та ін.]. – К. : Академія, 1997. – 452 с. – (Nota bene).
11. Повість врем'яних літ. Літопис за Іпатським списком / пер. В. Яременка // Золоте слово : хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX–XV століть / [за ред В. Яременка]. – К. : Аконт, 2002. – С. 460–781.
12. Українська символіка / М. Дмитренко, Л. Іваннікова, Г. Лозко та ін. – К. : Ред. часоп. «Народознавство», 1994. – 140 с.
13. Яценко Б. «Слово о полку Ігоревім» та його доба : комплекс. дослідж. / Борис Яценко. – К. : Вид-во ім. Олени Теліги, 2000. – 256 с.

Хорольская Татьяна. Художественная деталь в архитектонике романа Ивана Билыка «Дикие белые кони». В статье рассмотрены сюжетные линии, особенности хронотопа, использование художественной детали, ее композиционную и характерологическую функции, символизм художественных деталей в историческом романе «Дикие белые кони» известного украинского писателя Ивана Билыка. Сюжетная структура романа достаточно проста. Писатель выводит в центр сюжета двух героев-антиподов – царя персов Дарьявауша и князя древлян Борымысла, вокруг которых строится архитектоника произведения. Для романа «Дикие белые кони» характерны стремительное развитие сюжета, динамичность повествования, насыщенность диалогами, авторскими отступлениями, монологами. Одно событие быстро сменяет другое. Отмечено, что чаще всего автор использует в романе единовременную художественную деталь, но встречается также и повторяющаяся деталь-символ, которая требует от читателя знания украинских обычаев, традиций, символики, а Ивана Билыка характеризует как мастера художественного слова.

Ключевые слова: исторический роман, сюжет, художественная деталь, хронотоп, символ.

Khorolska Tetiana. Artistic Detail in the Architectonics of Ivan Bilyk's Novel "Wild White Horses". This article examines the storylines, features of chronotope, using of artistic details, its composition and characterological features, the symbolism of artistic details in the historical novel "Wild white horses" of the famous Ukrainian writer Ivan Bilyk. The plot structure of the novel is quite simple. The author outputs two heroes-antipodes to the center of the story – the king of the Persians Dariavaush and Prince of Drevlyans Borymysl. The architectonic of this novel built around these characters. The rapid development of the plot, narrative dynamism, intensive dialogue, copyright digressions, monologues are typical for the novel "Wild white horses". One event quickly replaced by another. There are noted that author most often uses one-time artistic detail in the novel, but there are also repeated item symbol, which requires the reader's knowledge of Ukrainian customs, traditions, symbols, and characterizes Ivan Bilyk as a master of artistic expression in the article.

Key words: historical novel, plot, artistic detail, chronotop, symbol.